آیین سیستانی و بلوچ در ماه رمضان

گروه فرهنگ

تاریخ سیستان و بلوچستان سرشار از آیین ها و آداب و رسوم مختلفی است، آیین هایی که بر اساس کتیبه های به دست آمده در اکتشافات استان و روایت های انتقال یافته نسل به نسل حفظ شده است که هنوز هم برخی از آن ها در استان اجرا می شود. ماه مبارک رمضان در این خطه دارای آیین ها، آداب و رسوم فراوانی است که بر اساس کتاب های تاریخ سیستان آیین های رمضان در این منطقه تاریخی غنی دارد و مردم آن در صدر اسلام به دلیل برخورداری از رصد خانه با رصد ستاره ها به راحتی از حلول ماه مبارک رمضان با خبر می شدند و یک ماه را روزه داری می کردند. سیستان و بلوچستانی ها از روزها قبل به استقبال ماه رمضان می روند، به طوری که در سراسر این خطه جوشش مردم را در غبارروبی مساجد، ادای نذری و حضور بر مزار اموات مشهور است.

رمضونیکه از آیین های مردم استان در گذشته است که عده ای با خواندن اشعاری خاص در کوچه های شهر حرکت می کردند

رمضان خوانی

یک کارشناس میراث فرهنگی می گوید: مردم این استان پهناور چند روز مانده به آغاز ماه ضیافت الهی با برپایی آیین های خاصی به پیشواز ماه مبارک می روند ، غبارروبی مساجد، اهدای فرش به مکان های مذهبی، کمک به نیازمندان، خیرات کردن و تهیه انواع کلوچه و نان محلی، لبنیات و شیرینی ها به همراه خشکبار محلی از جمله برنامه های پیش از آغاز ماه مهمانی خداست، که در همه نقاط استان برگزار می شد اما در این میان سحرخوانی و رمضان‌خوانی را می توان از مهم‌ترین آیین ها، آداب و رسوم مردم در این ماه دانست.

«سندگل» تصریح می کند: در گذشته مردم استان برای اطلاع همسایه ها از آمدن رمضان و بیدار شدن هنگام سحر اشعاری همچون «مسلمو پو شو که سه استار بالی سرمیشما اومده و وقت سحره باید سحرخونی کنو» (مسلمان از خواب بیدار شو سه ستاره آسمان بر بالای سر ما قرار گرفته و وقت سحر است باید سحرخوانی کنم) یا «ورخیز ورخیزر که وقت سحر» یا «پاد آیت، پاد آیت» را با عبور در معابر می خواندند. به گفته وی، پیشوازی از رمضان هم یکی از سنت مردم استان است که بر اساس آن در روزهای اواخر ماه شعبان اقدام به روزه گیری می کنند، به استقبال ماه مهمانی خدا می‌روند و خود را برای حضور در این ضیافت آماده می کنند، بسیاری مردم هم مدت‌ها قبل از ماه رمضان به پیشواز آن می‌روند.

آشتی کنان پیش از رمضان

وی می گوید: مردم سیستان و بلوچستان بر این اعتقاد هستند که در ماه رمضان نباید میان افراد ناراحتی وجود داشته باشد، به همین دلیل یکی از مراسم ماه، مراسم آشتی و ایجاد دوستی میان افرادی است که به هر دلیلی از یکدیگر دل آزرده شده‌اند. مردم استان بر این باور هستند که بدون آشتی با برادران دینی، روزه فرد مورد قبول درگاه الهی واقع نمی‌شود و عقیده دارند این مراسم آشتی فقط مختص ایام ماه مبارک نیست بلکه در دیگر اعیاد مذهبی و ملی نیز اعضای خانواده و فامیل بررسی می کنند در مدت گذشته میان چه کسانی ناراحتی ایجاد شده است و آنان را آشتی می دهند. وی می افزاید: طبق این رسم یکی از ریش سفیدان با فراهم کردن لوازم پذیرایی بدون هماهنگی قبلی دو طرف را به خانه خود فرا می خواند و با رو در رو شدن آنان، مراسم آشتی کنان برگزار می کنند تا کدورت میان افراد برطرف شود.

سحرخوانی یا چاوشی

وی می گوید: در گذشته هنگام سحر با کمك دهل زدن یا سحر خوانی مردم را برای خوردن سحری و نماز بیدار می کردند، بر اساس برخی از روایت های موجود، آیین سحر خوانی و رمضان خوانی بیش از یك هزار سال پیش یعنی از اوایل اسلام، نزد ساکنان استان مرسوم بود و در بسیاری مواقع هنگام سحر با ایجاد صدا به وسیله ابزاری که در اختیار داشتند یا کوبیدن در منازل فانوس به دست یا چاوشی کردن سحر را به همدیگر اطلاع می‌دادند که تا سال‌های متمادی به دلیل نبود رسانه یا وسایل ارتباط جمعی این شیوه مورد توجه بود. این کارشناس تصریح می کند: چاوشی خوانی با خواندن اشعاری با مضامینی خاص و صدای بلند و گروهی انجام می شد و بر اساس آن گروهی از ساکنان در شهر یا روستا گشت می زدند و فردی که صدای رساتری داشت اشعاری را می‌خواند و دیگران وی را همراهی می کردند. به گفته وی، قبل از این که وسایل ارتباط جمعی وارد زندگی مردم شود از نوعی وسیله موسیقی به نام دهل برای بیدار کردن مردم در سحرگاهان استفاده می شد و شخصی که مسئولیت دهل زدن را بر عهده داشت طی سه مرحله این کار را انجام می داد، بار اول دهل را برای بیدار کردن مردم می نواخت و در مرتبه دوم نوازنده برای هشدار کسانی که خواب مانده بودند یکبار دیگر دهل را در کوچه های شهر یا روستا به صدا در می آورد و در مرحله سوم برای یادآوری زمان اذان دهل نواخته می شد. وی می گوید: رمضونیکه از آیین های مردم استان در گذشته است که عده ای با خواندن اشعاری خاص در کوچه های شهر حرکت می کردند، اما آن‌چه که در این زمینه بیشتر عمومیت دارد این است که مراسم رمضونیکه در شب‌های ۱۴ و ۱۵ ماه مبارک رمضان مصادف با ولادت کریم اهل‌بیت حضرت اما حسن مجتبی (ع) اجرا می‌شود. وی می افزاید: طبق این رسم تعدادی از جوانان به قصد کمک به مستمندان گروهی تشکیل می دهند و جولی کش آن ها کسیه ای به خود می بندد و هنگام افطار به در خانه ها می روند، اما نکته جالب در سنت حسنه رمضونیکه، تقارن آغاز آن با ایامی است که در میانه ماه مبارک قرار دارد و به نوعی مختص کمک به ایتام است.

خوراک رمضان

وی تصریح می کند: در ایام رمضان نوع خوراک مردم منطقه نیز دستخوش تغییراتی می شود و در این مدت غذاهای آب دار منطقه از جمله آبگوشت محلی و کشك زرد سیستانی در موقع افطار به اوج خود می‌رسد، هر چند نباید از حلیم محلی نیز غافل شد زیرا بیشتر خانواده ها در این مدت به خوردن این غذا روی می‌آورند که این رسم همچنان نیز بر قوت خود پابرجاست. به گفته وی، در گذشته هنگام مصادف شدن رمضان با ماه های گرم سال مردم از غذاهای سرد همچون آب دوغ خیار و کشك استفاده می کردند تا در طول روز دچار گرمازدگی نشوند و حتی برای جلوگیری از افت قند خون در طول روز و ایجاد ضعف جسمانی از آلوی خشك، برگ زردآلو و دواهای محلی مربائی استفاده می کردند.

نماز تراویح و قیام

سندگل، می گوید: هنگام فرارسیدن ماه رمضان قوم بلوچ هم رسوم خاصی دارند که یکی از آن ها اقامه نماز تراویح ۲۰ رکعتی است که به صورت نماز جماعت با پیش نمازی یکی از حافظان قرآن کریم می خوانند و هر شب در این ۲۰رکعت تراویح یک جزء قرآن یا حتی بیشتر با صدای حافظ خوانده می شود. این روال در طول ماه طوری تنظیم می شود که از ۱۹ ماه مبارک رمضان ختم قرآن و مراسم آن انجام شود. وی می افزاید: اهل سنت پس از اتمام ختم قرآن تا شب ۱۹ ماه رمضان، از شب ۲۰ رمضان نماز «قیام» را بر پا می کنند که از نیمه شب آغاز می شود و پیش از سحر به پایان می رسد، در این نماز هر شب نمازگزار باید سه جزء قرآن را در نماز تلاوت کند یا به امام جماعت که تلاوت می کند گوش فرا دهد.

آمادگی برای عید فطر

به گفته وی، در گذشته مردم استان حداقل سه روز پیش از عید علاوه بر خانه تکانی، نان و کلوچه محلی پخت می کردند که اغلب میان همسایه‌ها و خویشاوندان توزیع می‌شد و پس از اقامه نماز عید فطر خانواده ها به دید و بازدید می پرداختند و با حضور در مزار برای از دست رفتگان خود طلب آمورزش می کردند که این رسم ها همچنان به قوت خود باقی مانده است. وی می افزاید: مردم استان همچنان بسیاری از رسوم خود را زنده نگاه داشته اند و در مناسبت های تعریف شده آن را ادا می کنند اما امروز برخی از رسوم هم به فراموشی سپرده شده یا برخی هم با تغییراتی همراه است، اما مهم ترین موضوع حفظ رسوم و آیین گذشتگان در استان است.

قبل از این که وسایل ارتباط جمعی وارد زندگی مردم شود از نوعی وسیله موسیقی به نام دهل برای بیدار کردن مردم در سحرگاهان استفاده می شد و شخصی که دهل زدن را بر عهده داشت طی سه مرحله این کار را انجام می داد

ثبت نام طرح تربیت حافظان قرآن آغاز شد

گروه فرهنگ

ثبت نام طرح تربیت حافظان قرآن کریم در استان از روز گذشته آغاز شد. رئیس اداره امور قرآنی اداره کل اوقاف و امور خیریه به خبرنگار ما گفت: پیش بینی می شود امسال حدود سه هزار نفر از مردم استان در این طرح که نام نویسی آن تا پایان شهریور ماه ادامه دارد شرکت کنند. «مرتضی کوچکی» افزود: طرح تربیت حافظان قرآن کریم توسط سازمان اوقاف و امور خیریه بر اساس فرمایشات رهبر معظم انقلاب مبنی بر تربیت ۱۰ تا ۱۵ میلیون حافظ قرآن کریم از سال ۹۰ همزمان با سراسر کشور در سیستان و بلوچستان به اجرا درآمد. وی با بیان این که از سال ۹۰، ۵۰ هزار نفر از مردم استان زیر پوشش طرح تربیت حافظان قرآن کریم قرار گرفتند ادامه داد: طرح تربیت حافظان قرآن کریم در سه مقطع هفت تا ۱۲ سال حفظ جزء ۳۰ قرآن کریم، ۱۲ تا ۱۸ سال حفظ یک جزء و ۳۰ و بزرگسالان حفظ جزء ۳۰، یک و دو قرآن کریم را شامل می شود.

حضور ۲۲۰ هنرمند و صنعت گر در شب های فرهنگی استان

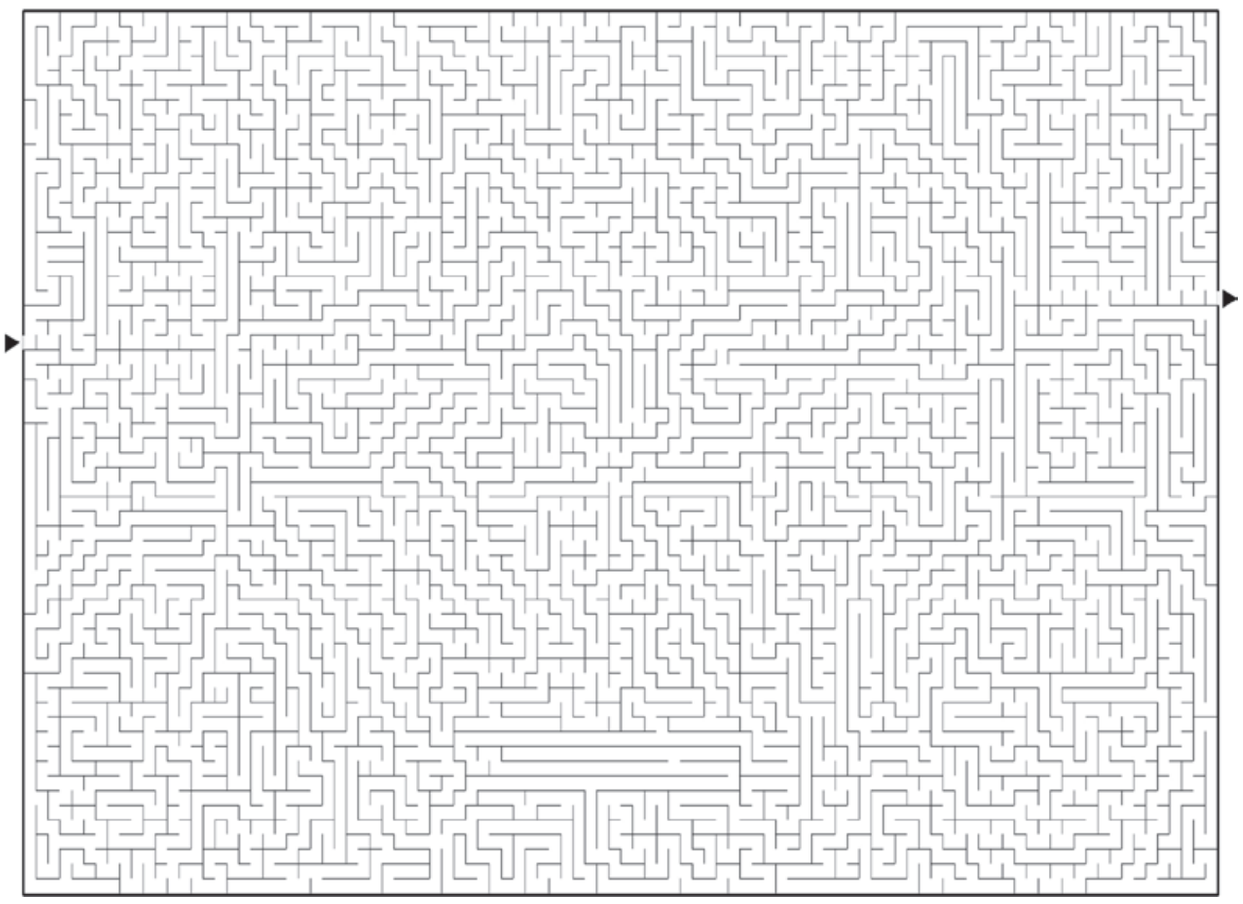
۲۲۰ هنرمند و صنعت‌گر در برنامه شب های فرهنگی سیستان و بلوچستان در برج میلاد حضور دارند. سرپرست اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به خبرنگار ما گفت: کاروان هنرمندان و صنعت‌گران به منظور اجرای جشنواره شب های فرهنگی در برج میلاد تهران، متشکل از ۲۲۰ هنرمند و صنعت‌گر دوشنبه گذشته به تهران اعزام شد. «علیرضا جلازایی» افزود: برنامه هایی از جمله معرفی فرهنگ رمضان در سیستان و بلوچستان، اجرای موسیقی سنتی، معرفی آیین‌های محلی، پخت غذاهای سنتی و نمایش ظرفیت‌های متنوع گردشگری استان در این جشنواره اجرا می‌شود. وی ادامه داد: اجرای ورزش‌های بومی محلی استان، اجرای زنده ساخت سفال و حصیربافی، بازسازی خانه های محلی سیستانی و گردتوپ بلوچستان و برپایی سیاه چادر عشایری از دیگر اقدام های است که از روز گذشته در این جشنواره آغاز شده و تا پنجم خرداد ماه ادامه دارد. به گفته وی، در شب های دوم، سوم و چهارم این برنامه به ترتیب به معرفی میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری سیستان و بلوچستان پرداخته می شود.

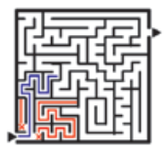
جدول، سرگرمی، ورزش ذهن [۱۳۹۷/۳/۲]

نقش‌یابِ مارپیچ

یک‌شنبه ها و چهارشنبه ها

زمان پیشنهادی ۳۵ دقیقه — متوسط

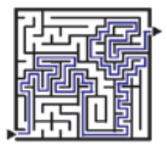

فرق این مارپیچ با دیگر نمونه های مشابه این است که در آن یک تصویر پنهان شده است.

برای کشف تصویر، «یک خط شکسته مارپیچ» بیابید که از ورودی مارپیچ وارد شود و از خروجی مارپیچ بیرون برود.

این خط باید بدون «شاخه» و «دوراهی» باشد.

وقتی مسیر صحیح پیدا شد آن را پررنگ کنید تا تصویر را ببینید.

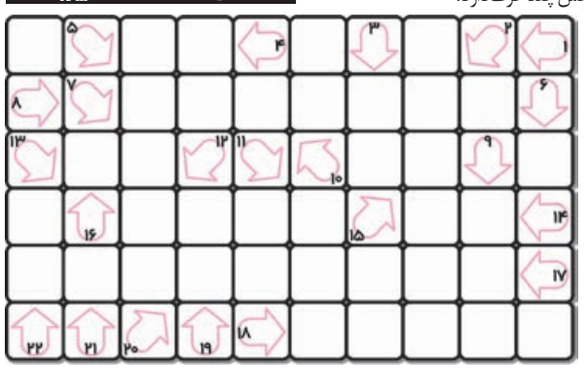
پیشنهاد می شود در هر دوراهی، مسیرهای انحرافی بن بست را با خطوط کم رنگ مشخص کنید تا به اشتباه نیفتید.

جدول ویژه

شنبه تا چهارشنبه

زمان پیشنهادی ۱۵ دقیقه — ساده

قانون: پاسخ ها را حرف به حرف در جهت فلش بنویسید (نوشتن را از خودِ خانه فلش دار آغاز کنید). در آغاز هر سوال گفته‌شده که پاسخش چند حرف دارد.

واژگان کمتر اما پرهیز از پرسش هرز (ناخواسته) در این جدول، مایه افزایش بار آموزشی آن شده است. برخی سوال ها، از مطالب روزنامه خراسان روزهای قبل طراحی شده است.

۱-(۶حرفی)خوردن شیرینی هایی مانند زولبیا و بامیه هنگام سحر سبب افت سریع.....و احساس گرسنگی در طول روز می شود.

۲-(۳حرفی)در ماه رمضان سعی کنید از غذاهای آب پز شده و خورشت های آبدار و کم.....استفاده کنید.

۳-(۴حرفی)بعد از خوردن سحری، بهتر است هنگام مسواک زدن برای کاهش تشنگی و.....دهان، از حجم کمتری خمیر دندان استفاده کنید.

۴-(۵حرفی)زیاد بهانه گیری می کند

۵-(۵حرفی)پیامبر اسلام(ص) فرمودند: با گرسنگی و تشنگی خود در ماه رمضان، گرسنگی و تشنگی.....را یاد کنید.

۶-(۵حرفی)خلاصه شده

۷-(۵حرفی)رودی که به خلیج فارس می ریزد

۸-(۶حرفی)سردبیر و ویرایش کننده فرنگی

۹-(۴حرفی)پیامبر اسلام(ص)فرمودند:شیطان در ماه رمضان در غل و زنجیر است، از خداوند بخواهید که او را بر شما.....نکند.

۱۰-(۳حرفی)ولع و میل

۱۱-(۴حرفی)از رختخواب ها

۱۲-(۴حرفی)ناچیز

۱۳-(۳حرفی)لباس قبر

۱۴-(۵حرفی)پیامبر گرامی اسلام(ص)فرمودند: نفس هایتان در ماه رمضان.....است، خوابتان در آن عبادت، عملتان در آن پذیرفته و دعایتان اجابت شده است.

۱۵-(۴حرفی)با ابزار شنیده اید

۱۶-(۴حرفی)مغزهای مختلف مثل پسته، بادام، .....و نخودچی را همراه کمی شکر آسیاب کرده و در هنگام سحر یا افطار به فرزندان خود بدهید.

۱۷-(۵حرفی)پیامبر اسلام(ص)فرمودند: هر کسی در ماه رمضان، بر من زیاد.....بفرستد، خداوند کفه میزان عمل نیک او را در قیامت سنگین می کند.

۱۸-(۶حرفی)جشن پایان ماه رمضان

۱۹-(۵حرفی)بین خوردن غذا و شروع ورزش باید فاصله ای باشد که جریان خون بتواند به راحتی به .....بدن برسد.

۲۰-(۳حرفی)برای سحری تقریباً یک و نیم ساعت قبل از اذان صبح بیدار شوید تا با عجله غذا نخورید و .....غذا راحت تر باشد.

۲۱-(۳حرفی)غرض و مقصود

۲۲-(۶حرفی)همیشه در حال جست‌وجو و پرسش

سودوکو

هر روز

قانون: ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های خالی بنویسید که در هر سطر، در هر ستون و در هر مربع ۳ در ۳ هیچ‌رقمی تکراری نباشد.

زمان پیشنهادی ۵۰ دقیقه — بسیار سخت

	۵		۹					
	۴		۸		۷	۹	۱	
	۹	۷		۱				
	۱	۲	۳					
۴								۶
					۴	۳	۹	
				۴		۶	۷	
	۲	۱	۵		۹		۴	
				۸			۵	

زمان پیشنهادی ۳۰ دقیقه — متوسط

			۷	۶			۴	
			۱					۳
	۴				۹			
۳		۸						
	۹	۶				۷	۳	
						۱		۴
			۲			۳		۱
۲				۱			۹	
	۸			۹	۵			

زمان پیشنهادی ۱۰ دقیقه — بسیار ساده

	۷		۱	۲			۵	
۱	۴	۵			۹	۲		۷
			۵					۳
۷	۶		۹	۵				
	۸	۴				۹	۳	
				۶	۸		۱	۵
۸					۶			
۶		۷	۲			۳	۹	۸
	۹			۷	۱		۶	

پاسخ ها

وزیر سفید به c۴ می رود. اگر اسب سیاه بالایی به b۳ برود وزیر سفید با زدنش سیاه را مات می کند. اما اگر همین اسب هر حرکت دیگری انجام داده بود وزیر سفید به a۴ می رفت تا سیاه مات شود. اگر هم اسب سیاه پایینی به b۴ برود، وزیر سفید به c۱ می رود تا سیاه مات شود. اما اگر همین اسب هر حرکت دیگری انجام داده بود وزیر سفید به c۵ می رفت تا سیاه مات شود.

